

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 610-01/13-13/ EPA 1546-VI
Ljubljana, 21. 11. 2013

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10) sprejela

M n e n j e

**k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah
Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK-E) - druga obravnava**

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na 10. seji 19. 11. 2013 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK-E), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Predlagane spremembe odpravljajo pomanjkljivosti, ugotovljene ob izvajanju zakona, in so podlaga za rešitve v nadaljnjih spremembah zakona. Novela zakona opredeljuje nove rešitve glede statusa samozaposlenih v kulturi, ki se je zaradi poslabšanja gospodarskih razmer poslabšal in zato zožil krog kulturnih oziroma umetniških ustvarjalcev. Zakon uvaja posebne spodbude za samozaposlene v kulturi, mdr. s kulturnimi žepninami, nadomestili za čas bolezni nad 31 dni, zagotavljanjem računovodstva itd. Zakon zavezuje javne zavode, javne agencije in javne sklade, da sprejmejo strateške načrte za obdobje petih let, usklajene z ustanovitelji in financerjem. Prav tako novela obvezuje občine k sprejemu samostojnih lokalnih programov za kulturo oziroma so lahko v manjšin občinah vsebinsko del dokumentov o razvojnem načrtovanju lokalne skupnosti. Zakon med drugim uvaja tudi obvezno usposabljanje članov sveta javnega zavoda in obveznost, da minister pri odločanju o javnih kulturnih projektih in programih upošteva strokovne podlage oziroma komisijo o razdelitvi proračunskih sredstev.

* * *

Komisija ugotavlja, da predlog zakona ponovno le parcialno ureja problematiko na področju kulture in da ne rešuje določenih problemov, kot sta na primer status in vrednotenje nekaterih umetniških poklicev. Med drugim je to status poklicnega baletnika oziroma pogoji za poklicne pokojnine baletnih plesalcev. Status je povezan tako z pomembno poklicno specifikko glede psihofizičnih sposobnosti plesalca in čim daljšim ohranjanju njegove motorične sposobnosti kot tudi z omejitvami na področju šolanja, ki se konča na srednji stopnji. Posledično je njihov poklic v veljavnem plačnem sistemu podcenjen.

Komisija podpira Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK-E), ki povzema tudi nekatera priporočila s posveta Delovanje javnih zavodov – zakonodaja kot ovira ali spodbuda, ki ga je organiziral Državni svet. Na podlagi razprave in obrazložitve predstavnikov zaposlenih iz SVIZ-a in Glose pa predlaga naslednjo dopolnitev besedila predloga zakona in matičnemu Odboru za kulturo predlaga, da ga povzame kot svoj amandma:

"V III. poglavju se doda novo, 5. podpoglavje, ki se glasi:

"5. Poklicna pokojnina

92a. člen (poklicna pokojnina baletnih plesalcev)

Za pravice in obveznosti iz pokojninskega zavarovanja veljajo predpisi, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kolikor ta zakon ne določa drugače.

Baletnemu plesalcu, ki je bil vključen v poklicno zavarovanje iz naslova zaposlitve na delovnem mestu baletnega plesalca, se za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do predčasne pokojnine ali starostne pokojnine iz obveznega zavarovanja, k dejanski zavarovalni dobi, za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do predčasne pokojnine ali starostne pokojnine iz obveznega zavarovanja po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, doda polovica obdobja, v katerem je bil vključen v poklicno zavarovanje.

Višina prispevka za poklicno zavarovanje se določi v pokojninskem načrtu poklicnega zavarovanja, odobrenega na podlagi določb zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje."

Obrazložitev:

Baletni plesalci so eno od najbolj ranljivih skupin med poklici v kulturi zaradi vsakodnevnih hudih telesnih in duševnih obremenitev: Baletni plesalci, katerih telesa so njihovi glavni inštrumenti, se iztrošijo že v obdobju, ki za večino drugih poklicev pomeni šele prehod k vrhuncu kariere. Baletnik se od osmega leta izobražuje v dveh osnovnih in dveh srednjih šolah, nato sklene delovno razmerje s šestnajstim, sedemnajstim, osemnajstim letom ter se zaradi težke narave dela v petindvajsetih letih izčrpa. Poleg tega je ta specializiran in psihofizično izjemno zahteven poklic v obstoječem plačnem sistemu izrazito podcenjen, ker je "nagrajevan" zgolj za srednješolsko izobrazbo (višje stopnje ni mogoče pridobiti).

V kontekstu systemske ureditve po ZPIZ-2 je zato nujna takojšnja ureditev poklicne pokojnine baletnih plesalcev v ZUJIK-u: ker ne gre za veliko število (v SNG Opera in balet Ljubljana in SNG Maribor jih je skupaj kakšnih sedemdeset), ker omenjena delodajalca temu ne nasprotujeta, ker Direktorat za delovna razmerja in pravice iz dela pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti soglaša z resorsko ureditvijo. In še: na leto se upokoji kvečjemu en baletnik, ki ga nadomesti drug (krog je bil prekinjen leta 2000).

* * *

Za poročevalca je določen predsednik komisije dr. Zoran Božič.

Damijana Zelnik, l.r.
sekretarka

Dr. Zoran Božič, l.r.
predsednik